

GRUNDCERTIFIERING GRIS

GRAFISK FORM OCH PRODUKTION

Condesign Infocom AB 2012

TRYCK

Exaktaprinting

PAPPER

Multioffset, 120g

KONTAKT

Sigill Kvalitetssystem AB

08-787 59 50

www.svensktsigill.se

ILLUSTRATION

Anne-Li Karlsson

INNEHÅLL GRIS

1	STALLMILJÖ _____	6
2	MÄRKNING, JOURNALFÖRING OCH SPÅRBARHET AV DJUR _____	7
3	DJUROMSORG _____	7
4	AVEL _____	8
5	SUGGOR OCH GYLTOR _____	8
6	SMÅGRISAR _____	8
7	FODER, VATTEN OCH UTFODRING _____	9
8	LÄKEMEDEL OCH VETERINÄRBEHANDLINGAR _____	9
9	SMITTSKYDD _____	10
10	TRANSPORT _____	11

GRUNDCERTIFIERING GRIS

IP är en standard för kvalitetssäkring av primärproduktion och livsmedelsförädling. I dagsläget omfattar den produktion av spannmål, mjölk, kyckling, griskött, nötkött, naturbeteskött, lamm, bär, frukt, frilandsgroänsaker, växthusgroänsaker, potatis, svamp, prydnadsväxter, plantskola och livsmedelsförädling. Grundcertifiering Gris är en del av IP standarden. Standarden ägs och utvecklas av Sigill Kvalitetssystem AB, ett dotterbolag till LRF. IP standarden är öppen för alla företag och anslutning är frivillig.

IP standarden består av anslutningsvillkor, certifieringsvillkor och produktionsregler. De två förstnämnda punkterna presenteras utförligt i IP standarden Allmänna villkor, som finns att ladda ner på www.svensksigill.se. Innehållet i Allmänna villkor beskrivs översiktligt i denna text.

Produktionsreglerna för gris finns på två nivåer, Sigill-nivån och Grundcertifieringsnivån. Produktionsreglerna för Grundcertifieringsnivån utgörs av utvalda delar av produktionsreglerna på Sigill-nivån, se nedan. De produktionsregler som gäller för olika produktionsinriktningar och kravnivåer är publicerade i särskilda handböcker. Det innebär att för t.ex. Grisproduktion finns två olika handböcker, en för Grundcertifieringsnivån och en för Sigill-nivån.

Grundcertifierings-nivån:

- Består av utvalda delar av de produktionsregler som ingår i Sigill-nivån.
- Innehåller krav baserade på svensk lag inom områdena livsmedelssäkerhet och djuromsorg.
- Råvaror som producerats enligt produktionsreglerna på grundnivån betecknas "Grundcertifierade råvaror".
- Användning av grundcertifierade råvaror berättigar inte till märkning med Svenskt Sigill.

Sigill-nivån:

- Innehåller krav baserade på svensk lag, inom områdena livsmedelssäkerhet, djuromsorg och miljö samt krav som går utöver lagen.
- Råvaror som producerats enligt produktionsreglerna på Sigill-nivån betecknas "Sigill-råvaror".
- Sigill-råvaror ska användas vid produktion av produkter som ska Svenskt Sigill-märkas.

Allmänna villkor - ramverket för certifieringen

I IP Allmänna villkor 2011:2 beskrivs de generella krav som ställs på företag som ska certifieras, hur revision ska genomföras och vilken kompetens Certifieringsorganen ska ha. Mer information finns längst bak i denna handbok.

Produktionsregler

Produktionsreglerna finns i denna handbok och beskriver vad som måste uppfyllas på företaget för att produktionen ska bli certifierad. Till handboken hör en checklista, där varje krav är omformulerat till en fråga. Numren i checklistan följer numreringen i handboken. Till varje enskild regel hör ett verifieringskrav och en anvisning, där det närmare anges vad som krävs för att regeln ska vara uppfylld. Verifieringskravet anger därmed vad revisorn kommer att fråga efter eller kontrollera. När det krävs en journalföring eller uppvisande av annan dokumentation har det på något sätt markerats i verifieringskravet. När det inte står exakt hur en regel ska verifieras gäller att regeln verifieras genom att revisorn inspekterar anläggningen eller intervjuar producenten eller personal.

Reglernas omfattning

Grundcertifiering Gris är öppen för alla företag med Grisproduktion. Anslutning till systemet är frivillig. Reglerna gäller, om inte annat framgår, generellt för hela företaget. Det vill säga för all produktion som bedrivs av samma juridiska enhet med samma organisationsnummer.

Så här går du tillväga

Arbetsgången vid egenrevision:

- Gå igenom handboken Grundcertifiering Gris och kryssa samtidigt i checklistan som hör till.
- Skriv en åtgärdsplan för de punkter som du svarat nej. Ange vilken åtgärd du planerar och när den ska vara genomförd.
- Skicka in checklistan från egenrevisionen till det certifieringsorgan du är ansluten till senast 31 mars.

Revision av produktionen på företaget

Minst vartannat år kommer en förannämld revision att genomföras på ditt företag. Revisorn går då tillsammans med dig igenom dokumentationen och inspekterar produktionen. Det kan också förekomma revisioner oftare eftersom vissa företag blir slumpmässigt uttagna för stickprov eller i speciella fall då extra kontroller sker.

Godkänd revision

För godkänd revision krävs att eventuella avvikelser har åtgärdats. Läs mer om det längst bak i handboken.

Producentens åtaganden

Under tiden som ansluten till Grundcertifiering Gris gäller följande åtaganden:

- Verksamheten ska drivas så att reglerna i Grundcertifiering Gris efterföljs.

- Skyldighet att ta del av förändringar i reglerna som Sigill Kvalitetssystem meddelar.
- Ansvara för att underleverantörer (t.ex. avbytare) får information om kraven och åtar sig att uppfylla reglerna.
- Ansvara för att byggnader, maskiner etc. som används i verksamheten uppfyller reglerna även om de ägs av annat företag.
- Medverka vid och underlätta revisionerna, det gäller även oanmälda revisioner.
- Skyldighet att till certifieringsorganet anmäla alla planerade förändringar i produktionen, som kan ha betydelse för certifieringen (t.ex. ägarbyte och utvidgning av verksamheten).

Ytterligare information: miljöhousesyn & djurskyddsbestämmelser

Miljöhousesyn är en sammanställning av lagar, förordningar och föreskrifter (inklusive tvärvillkor) som berör produktionen. Miljöhousesyn innehåller en faktadel och en checklista. I Miljöhousesyn, 2012 års version, finns checklistor för all djurhållning och specifikt grisproduktionen. Djurskyddsbestämmelserna för grisproduktion finns också sammanfattade i Jordbruksverkets broschyr ”Djurskyddsbestämmelser GRIS Jordbruksinformation 8 - 2011”. Den finns i producentpärmerna, kan beställas eller laddas ned via www.jordbruksverket.se.

KRITISKA PUNKTER är markerade med en röd oval. Det är krav som är avgörande för trovärdigheten.

NY! Nya regler och regler som väsentligen förändrats är markerade med **NY!** i handboken.

I Stallmiljö

De producenter som är anslutna till standarden ska känna till och följa djurskyddsbestämmelserna. Besökare i ett djurstall ska känna förtroende för verksamheten. Genom förprovning garanteras att de lagstadgade förutsättningarna för en god djuromsorg uppfylls. Sverige har en unik lagstiftning när det gäller krav på djurens utrymme. Den bygger på att djuren ska ha tillräckligt med plats för att stå, ligga och röra sig så att skador undviks. Djuren ska ges möjlighet till naturligt beteende.

	Regel – kontrollpunkt	Vad ska uppfyllas (verifieringskrav) och anvisningar
I.1	Djurstallarna ska ge ett gott och ordningsamt intryck.	
I.2	För att undvika smittspridning och sjukdomsutbrott ska slaktsvinsproduktionen ske utifrån principen omgångsuppfödning och sektionering mellan avdelningar.	<p>a) Med omgångsuppfödning avses hållande av djurgrupp med individer av likartad ålder i eget stall eller egen stallavdelning, där insättning av ny djurgrupp sker inom en begränsad tidsperiod och inte förrän stallet eller stallavdelningen tömts helt.</p> <p>b) I stallar för slaktgrisar med högst 200 grisplatser får kontinuerlig uppfödning bedrivas.</p>
I.3	Djurstallarna ska utgödas och rengöras regelbundet.	<p>a) Vid omgångsuppfödning ska noggrann rengöring ske mellan omgångarna.</p> <p>b) Vid kontinuerlig produktion ska minst en årlig noggrann rengöring ske.</p> <p>Mellan omgångarna rekommenderas en tomhållning på 1 vecka.</p>
I.4	Eventuella förelägganden från djurskyddsinspektion ska åtgärdas.	a) Om djurskyddsinspektion skett ska protokoll kunna uppvisas vid inspektion.
I.5	Utrymmeskraven för alla djuren ska uppfyllas enligt Djurskyddsbestämmelserna.	<p>a) Beläggningen får aldrig vara högre än att alla djur ska ha möjlighet att ligga ner samtidigt.</p> <p>Uppgift om utrymmeskrav finns i Jordbruksverkets broschyr "Djurskyddsbestämmelser GRIS, Jordbruksinformation" och i Miljöhusensyn. *</p>
I.6	Ventilation och stallmiljö ska vara utformad så att gällande krav uppfylls.	<p>Stallmiljön ska uppfylla Djurskyddsbestämmelserna krav avseende:</p> <p>a) Termisk komfort</p> <p>b) Luftfuktighet</p> <p>c) Luftens gasinnehåll</p> <p>d) Inredningen och utrustningen i stall får inte riskera att skada dina grisar eller på något annat sätt vara en risk för deras hälsa.</p>
I.7	Det ska finnas belysning som medger att djuren dagligen kan ses till.	<p>a) Djurstall ska vara försedda med fönster eller andra ljusinsläpp för dagsljus.</p> <p>b) Det ska finnas belysning i stallet så man kan se alla djuren i avdelningen ordentligt, även när det är mörkt ute.</p>
I.8	Där så krävs ska det finnas larmanordning.	<p>Larmanordningen * ska varna för</p> <p>a) övertemperatur</p> <p>b) strömavbrott</p> <p>c) fel på larvet</p>

* Se producenthjälpmedel.

2 Märkning, journalföring och spårbarhet av djur

Spårbarhet genom märkning och journalföring är en viktig grund för trovärdighet för produktionen och samtidigt en bra hjälp vid smittspårning. Spårbarhet innebär att företagaren vid varje givet tillfälle ska kunna identifiera vilka djur man har på gården, vem som har levererat djur till gården och till vem djur djuren levererats till.

	Regel – kontrollpunkt	Vad ska uppfyllas (verifieringskrav) och anvisningar
2.1	Stalljournal * ska föras för varje produktionsplats och sparas i 3 år.	Journalen ska innehålla uppgifter om: a) antalet djur som flyttats till eller från produktionsplatsen samt till eller från vilken produktionsplats b) datum då händelsen ägt rum. Om rapporteringen sköts av slakteriet är leveranssedel en godkänd journal.
2.2	Djuren ska vara märkta enligt Jordbruksverkets regler. *	
2.3	Alla grisar som tas emot på gården ska ha varit certifierade enligt grundcertifiering gris sedan födseln.	Detta krav gäller för grisar födda efter 2010-04-01. Denna regel blir kritisk från och med 1 januari 2012.

3 Djuromsorg

Djuren ska skötas med omsorg och kunskap. God djurhälsa uppnås genom en bra stallmiljö och skötsel, som bygger upp djurens egen motståndskraft mot sjukdomar. Detta är i sin tur en förutsättning för en så låg antibiotikaanvändning som möjligt.

	Regel – kontrollpunkt	Vad ska uppfyllas (verifieringskrav) och anvisningar
3.1	Läkemedelstillförel, inklusive injektioner, ska genomföras av utbildad personal. *	a) Utbildningsbevis ska finnas tillgängligt. b) Om villkorad läkemedelsanvändning tillämpas ska alla på gården som utför behandling ha genomgått Jordbruksverkets utbildning för villkorad läkemedelsanvändning.
3.2	Kirurgiska ingrepp får endast utföras av veterinär (kastring undantaget).	
3.3	Alla djur ska ha daglig tillsyn.	a) Tillräcklig och kompetent personal ska finnas så att grisarna får tillsyn minst 1 gång per dag. b) Nyfödda, sjuka eller skadade djur och djur som betar sig onormalt ska ses till oftare. c) Högdräktiga suggor och gyltor ska ses till oftare, särskilt vid tiden kring förlossning.
3.4	Det ska finnas skötselrutiner. *	a) Det ska finnas skriftliga rutiner eller så ska man muntligen kunna redogöra för rutinerna kring skötsel av djuren. b) Skötselrutinerna ska innehålla en beskrivning om hur djurens dagliga tillsyn sker så att alla djur säkras föder och vatten, får ev. vård och behandling, tillgång till strö, samt när och hur utgödsling och rengöring sker.

* Se producenthjälpmedel.

3.5	En gris som är sjuk och behöver särskild vård ska tas om hand på ett sätt som är anpassat efter djurets behov.*	Beroende på djurets behov ska något av följande alternativ väljas: Djuret ska a) få vård och behandling i befintlig box b) få vård och behandling i sjukbox i ett närbeläget utrymme, en så kallad sjukbox c) avlivas.
3.6	Djur som måste avlivas av djurskyddsskäl, ska avlivas av kompetent person så fort som möjligt och på ett godkänt sätt.*	a) Det ska finnas skriftliga rutiner eller så ska man muntligen kunna redogöra för rutinerna kring avlivning och hantering av sjuka djur.
3.7	Djurskyddsdeklaration ska kunna visas upp om man har villkorad läkemedelsbehandling.*	a) Djurskyddsdeklarationen ska sparas i 2 år.
3.8	Alla grisar ska ha tillgång till strö för sysselsättning.	a) Det ska finnas strö för sysselsättning under grisarnas aktiva tid på dygnet.
3.9	Svanskupering är förbjuden.	
3.10	Drivning av djuren ska utföras lugnt i ändamålsenliga drivgångar.	a) Elpådrivare får inte användas. b) det ska finnas tillräckligt med utrymme för att djuren ska kunna förflytta sig under drivningen c) djuren ska tydligt kunna uppfatta drivvägen.
3.11	Grisar som går ute ska ha tillgång till skydd mot solstrålning, stark vind och nederbörd.	

4 Avel

Avelsarbetet är grunden för god djuromsorg. Inriktningen ska vara friska och sunda djur. Aveln ska verka för att förhindra spridning av ärftliga defekter.

	Regel – kontrollpunkt	Vad ska uppfyllas (verifieringskrav) och anvisningar
4.1	Aveln ska verka för att förhindra spridning av ärftliga defekter.	a) Dokument på inköpta avelsdjur och inköpta semindoser ska kunna visas upp.*

5 Suggor och gyltor

Målsättningen med reglerna är god djuromsorg, genom att så långt som möjligt erbjuda djuren motion och rörelsefrihet.

	Regel – kontrollpunkt	Vad ska uppfyllas (verifieringskrav) och anvisningar
5.1	Alla suggor och gyltor ska hållas lösgående. Suggans rörelsefrihet får dock begränsas tillfälligt.	I följande fall tillåts begränsning i rörelsefrihet genom användning av skyddsgrind: a) under smågrisarnas första levnadsdagar om suggan uppvisar ett onormalt beteende som utgör en uppenbar skaderisk för smågrisarna b) vid det dagliga skötselarbetet om suggans beteende utgör en fara för skötaren c) vid utfodring, vård och behandling.

* Se dokumentation i producentpärm.

6 Smågrisar

Reglerna syftar till att uppmärksamma de speciella behov smågrisarna har. Observera att övriga regler gäller även smågrisar då de är tillämpliga.

	Regel – kontrollpunkt	Vad ska uppfyllas (verifieringskrav) och anvisningar
6.1	Eventuell kastrering av smågrisar ska ske före en veckas ålder.	a) Den som ansvarar för och utför åtgärd ska kunna redogöra för vilka rutiner som tillämpas och även kunna visa hur man gör.
6.2	Tandklippning får inte ske. Slipning av tänder på smågrisar får inte ske rutinmässigt. Slipning får endast ske om erfarenheten visat att det uppkommer skador på andra djur.	a) Den som ansvarar för och utför åtgärd ska kunna redogöra för vilka rutiner som tillämpas och varför ev. slipning tillämpas på smågrisarna i besättningen.
6.3	Det ska finnas en avskild smågrishörna i konventionella grisningsboxar under smågrisarnas första levnadsmånad.	
6.4	Smågrisar får avvänjas tidigast efter 4 veckors ålder.	
6.5 NY!	När kirurgisk kastrering av smågrisar utförs ska smärtlindring (NSAID) eller/och lokalbedövning användas.	a) Den person som ansvarar för och utför åtgärd ska kunna redogöra för vilka rutiner som tillämpas och även kunna visa hur man gör. b) Om lokalbedövning används ska utbildningsbevis för kurs i lokalbedövning finnas tillgängligt. c) Producenten ska kunna uppvisa skriftliga dokumentation för den mängd läkemedel som förskrivits för smärtlindring och kunna visa att den överensstämmer med antalet behandlade smågrisar i produktion.

7 Foder, vatten och utfodring

Fodret ska främja djurens hälsa och förebygga sjukdomar. Fodret ska lagras under hygieniska förhållanden så att det inte tar skada av mögel eller förorenas av främmande ämnen. Man ska kunna säkerställa säkra livsmedel fria från sjukdomsframkallande bakterier, antibiotika, hormoner, mögelgifter, tungmetaller och kemiska föroreningar. Regler om dokumentation syftar också till att säkerställa spårbarheten. God foderhygien är viktigt för livsmedelssäkerheten och är grunden för friska djur.

Blandar man foder på gården och utgår från enskilda och speciella foderråvaror och/eller vatten som blandas med fodertillsatser/ förblandningar och läkemedel gäller särskilda krav.

	Regel – kontrollpunkt	Vad ska uppfyllas (verifieringskrav) och anvisningar
7.1	Alla grisar ska ha fri tillgång till dricksvatten.	
7.2	All foderanvändning på gården ska dokumenteras.*	a) Uppgifter om det foder och de foderråvaror (inklusive spannmål) som köps in till gården och ges till djuren ska dokumenteras och sparas i minst 3 år. b) Av dokumenten som kan vara faktura, leveranssedel etc. ska fodertyp, mängd, innehållsdeklaration och leveransdatum kunna utläsas.

* Se producenthjälpmedel.

7.3	Foder ska vara av sådan hygienisk kvalitet och typ att djurens näringsmässiga behov tillfredsställs samt att smittspridning undviks.	<p>a) Otjänligt foder ska kasseras.</p> <p>b) Anmälan till Jordbruksverket ska göras om misstanke finns om att inköpt eller försålt foder inte uppfyller kraven på fodersäkerhet.</p> <p>Läs mer på Jordbruksverkets hemsida angående tillåtna fodermedel.</p>
7.4	Om fiskmjöl blandas i foder ska godkännande från Jordbruksverket finnas.	Gränsvärde för inblandning av fiskmjöl i slaktgrisfoder är reglerat genom branschöverenskommelser till max 0,7 % vid 12,2 MJ/kg.

8 Läkemedel och veterinärbehandlingar

Reglerna syftar till att säkra god djuromsorg och livsmedelssäkerhet. Vidare säkras miljöhänsyn genom att okontrollerad spridning av läkemedel och hormoner förhindras.

	Regel – kontrollpunkt	Vad ska uppfyllas (verifieringskrav) och anvisningar
8.1	Antibiotika och andra receptbelagda läkemedel ska användas endast efter veterinärs förskrivning.	
8.2	Behandlingsjournal över medicinering ska föras.	<p>a) Godkänd journal ska användas. *</p> <p>b) Karenstider för använda läkemedel ska hållas.</p> <p>c) Behandlingsjournalen ska sparas i 5 år.</p>
8.3	Dokumentation ska finnas som visar att medicinering följer veterinärens anvisning och att karenstiderna för använda läkemedel hålls vid leverans av slaktdjur och livdjur. *	<p>a) Dokumentation ska finnas som visar hur behandlade djur särhålls och hur karenstiderna hålls.</p> <p>b) Djur som köps eller säljs till liv inom karenspanen beroende på läkemedelsbehandling måste de åtföljas av ett intyg där preparat, behandlingsdatum och karenspanen framgår.</p>
8.4	Om det vid medicinering blivit kvar en avbruten injiceringsnål i djuret, ska djuret identifieras och märkas.	a) I händelse av kvarbliven nål så ska meddelande skickas till slakteriet innan djuret skickas till slakt och ytterligare åtgärder avgörs i dialog med slakteriet.
8.5	Om läkemedel eller fodertillsatser blandas i foder eller i vatten på gården ska riskerna med detta gås igenom och förebyggas.	<p>Djurägare och djurskötare ska ha god kunskap om vilka risker som finns vid dosering och hantering, samt hur dessa risker ska hanteras. *</p> <p>OBS! Detta gäller även förblandningar och premixer som blandas i fodret på gården om de innehåller läkemedel eller fodertillsatser.</p>
8.6	Om läkemedel blandas i foder eller vatten ska detta journalföras och journalen sparas i minst 5 år.	
8.7	Läkemedel ska förvaras på ett säkert sätt enligt veterinärens anvisningar.	a) Läkemedlet ska förvaras i ett låst skåp eller i annat låst utrymme när det inte används.

* Se producenthjälpmedel.

9 Smittskydd

Svenska djurbesättningar har ett mycket gott hälsoläge tack vare ett målmedvetet arbete med att förhindra spridning av sjukdomar. Genom att minska risken för smittspridning minimeras sjukdomsfrekvensen och därmed läkemedelsanvändningen. Detta bidrar till en hög livsmedelssäkerhet.

God hygien är grunden i smittskyddsarbetet på gården. Alla som arbetar i produktionen ska vara informerade om vad som krävs för att uppfylla kraven på foder- och livsmedelssäkerhet, för de områden som ingår i personens arbetsuppgifter.

	Regel – kontrollpunkt	Vad ska uppfyllas (verifieringskrav) och anvisningar
9.1	För att undvika spridning av sjukdomar gäller generellt ett allmänt besöksförbud i stallarna.*	<p>Besök kan ske i begränsad omfattning under förutsättning att följande regler följs:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Godkännande från besättningsägaren eller annan delegerad personal ska finnas. b) Besöksjournal ** ska föras. c) Det ska finnas en tydlig markering där skyddskläder ska tas på. d) Särskilda kläder eller täckande överdragskläder samt särskilda skor eller skoskydd ska finnas tillgängliga och användas vid besök i stallar. e) Det ska finnas möjlighet för besökare att tvätta händerna. f) Besökare ska informeras om att de vid besöket måste vara fria från smittsamma sjukdomar. (t.ex. magsjukdom, H1N1). g) Efter utlandsvistelse får stallet beträdas först efter 48 timmar. Efter besök i land med mul- och klövsjuka får stallet beträdas först 5 dagar efter det att man lämnat smittat område. <p>Observera att regeln gäller även för entreprenörer.</p>
9.2	Lagring av gödsel ska ske så att inte foder eller färdiga produkter förorenas.	a) Lager av mineral- och stallgödsel ska vara väl åtskilt från foder och livsmedel.
9.3	Om besättningen misstänks ha drabbats av en allvarlig smittsam sjukdom (s.k. epizooti; t.ex. PRRS, svinpest etc.) eller av en sjukdom som kan överföras till människa via livsmedel (s.k. zoonos; t.ex. salmonella) ska veterinär kontaktas omedelbart.	a) Eventuella analysresultat som har betydelse för livsmedelssäkerheten ska sparas och åtgärder vidtas.
9.4	Hantering av döda djur ska ske på ett ur smittskyddssynpunkt godtagbart sätt.	<p>a) Döda eller avlivade djur ska avskiljas omgående från andra djur och utforslas snarast möjligt ur stallarna.</p> <p>Kadaver ska förvaras i behållare, container eller väl täckt på hårdgjord yta. Döda djur samt delar av döda djur ska hämtas för destruktion och lämnas till godkänd mottagare. I glesbygdsmråden (specificeras av Jordbruksverket) med undantag från kravet på insamling ska kommunens regler om nedgrävning av kadaver följas om döda djur inte lämnas till destruktion (gäller även enstaka mindre djur). Om destruktion sker på gården ska det finnas tillstånd * för detta.</p>

* Se producenthjälpmedel.

** LRF har tagit fram en folder, "Gårdsbesök med omtanke", med rekommendationer vid gårdsbesök. Den finns i producentpärmen och att ladda hem från www.svensktsigill.se.

10 Transport

Transporter kan innebära stressmoment vid på- och avlastning och under transporten. Därför är det viktigt att säkerställa en god djuromsorg vid dessa tillfällen. Grisar är stresskänsliga djur och olämpliga lastningsförhållanden kan ge upphov till djurskyddsproblem i form av stress och slagsmål. Stress hos grisar innan slakten kan även ge problem med köttkvaliteten. Djur som transporteras eller förmedlas ska vara vid god hälsa och transporteras och behandlas varsamt.

	Regel – kontrollpunkt	Vad ska uppfyllas (verifieringskrav) och anvisningar
10.1	Det ska finnas anordningar som medger att utlastning och inlastning av djur kan ske på ett lugnt och skonsamt sätt.	
10.2	Endast djur som bedöms som friska får levereras till slakt. *	

* Se producenthjälpmedel.

I Allmänna villkor finns regler om hela certifieringssystemet

I IP Allmänna villkor 2011:2 beskrivs i detalj vilka krav som ställs på företag som ska certifieras, hur revision ska genomföras och vilken kompetens certifieringsorganen ska ha. Dokumentet kan laddas ner från www.svensktsigill.se eller beställas från Sigill Kvalitetssystem. Här följer en sammanfattning.

Olika typer av revisioner

För att kontrollera att produktionsreglerna uppfylls sker regelbundna revisioner:

Egenrevision genomförs varje år. Det innebär att företaget går igenom checklistan med reglerna. Eventuella avvikelser ska noteras i en åtgärdsplan, och åtgärdas så fort som möjligt.

Revision på plats sker minst vart annat år. Då kommer certifieringsorganet ut till företaget och går igenom dokumentationen och inspekterar produktionen. Alla produktionsregler kontrolleras och eventuella avvikelser noteras.

Stickprovsrevisioner genomförs varje år på 5 % slumpmässigt utvalda företag för att kontrollera att reglerna följs även under mellanåret.

Extrarevisioner kan genomföras om certifieringsorganet har anledning att misstänka att kraven för certifiering inte uppfylls. Dessa revisioner kan vara oanmälda.

Resultat av revisionen

Efter revisionen på plats skriver revisorn ett revisionsprotokoll med eventuella avvikelser tillsammans med uppgift om vad som ska åtgärdas. Både företaget och revisorn skriver under. Därefter ska avvikelserna åtgärdas inom 28 dagar, (3 månader vid inträdesrevision).

Godkänd revision

För att revisionen ska bli godkänd ska alla avvikelser vara åtgärdade. I vissa specialfall kan certifieringsorganen besluta om certifiering trots att det finns avvikelser kvar. Då krävs en godkänd åtgärdsplan som tydligt beskriver hur det ska gå till, och någon form av bevis på att det kommer att ske, till exempel en beställning från en hantverkare. Om revisionen inte blir godkänd kan företaget bli avstängt ur certifieringssystemet och i värsta fall uteslutet.

Ej godkänd revision

Om avvikelserna inte åtgärdats i tid kan certifieringsorganen besluta om att stänga av företaget tills åtgärderna är genomförda. Avstängning kan gälla hela företaget eller en del av verksamheten. Om avvikelserna ändå inte åtgärdas riskerar företaget att bli uteslutet. Uteslutning kan också ske vid upprepad avvikelse på en kritisk punkt eller om avvikelsen är så allvarlig att det riskerar att allvarligt skada certifieringens trovärdighet. Exempel på sådana avvikelser är vanvård av djur. Vid avstängning och uteslutning får företaget inte uppge att råvaror är certifierade enligt Grundcertifiering Gris. Råvaror som producerats före, eller under tiden för avstängning eller uteslutning är inte godkända.

Certifikat

Som ett bevis på att reglerna i Grundcertifiering Gris uppfylls utfärdas ett certifikat. Det är giltigt i max 24 månader under förutsättning att alla åtaganden uppfylls och under förutsättning att verksamheten inte förändras i någon större omfattning. Om det finns några särskilda villkor för certifieringen anges de på certifikatet.

Reklamationer och överklagan av beslut

Eventuella klagomål på revisionens genomförande: bokning, bemötande, bedömningar etc., ska lämnas direkt till certifieringsorganen. De är skyldiga att ha rutiner för att hantera klagomål, bland annat ska de hålla en opartisk certifieringskommitté.

Utträde

Utträde ur systemet sker på egen begäran till certifieringsorganen. Råvaror eller produkter som produceras efter datum för utträde är inte godkända.

Kunniga revisorer

Certifieringsorganen ska ha revisionsledare som leder revisionsarbetet och revisorer som genomför revisioner ute hos företagen. Detaljerade krav ställs på kompetens hos revisorerna. De ska ha både teoretisk och praktisk kunskap om de verksamheter de reviderar. För att bedömningarna ska bli så lika som möjligt mellan olika revisorer och olika certifieringsbolag genomförs regelbundet kalibreringar.

Sekretess

Certifieringsorganen är skyldiga att lämna ut uppgifter om att ett företag är certifierat. Däremot måste information om verksamheten hos certifierade företag behandlas konfidentiellt. Om företaget vill byta certifieringsorgan övergår dock alla uppgifter om företaget till det nya certifieringsorganet. Swedac, som är den myndighet som övervakar certifieringsorganens arbete får också tillgång till uppgifter om anslutna företag. Sekretess gäller även för Swedac.

Överflyttning av ansvaret för certifiering

Överflyttning och erkännande av befintliga certifikat innebär överflyttning av ansvaret för certifieringen från ett certifieringsorgan till ett annat. Det nya "accepterande" certifieringsorganet ska utvärdera certifieringen och försäkra sig om att inga hinder för fortsatt certifiering finns. Utvärderingen ska ske genom att den sökande bekräftar att certifieringsvillkoren uppfylls genom dokumentation. Certifieringsorganet gör i de flesta fall också ett besök hos det sökande företaget.

Utgåva av nya regler

Sigill Kvalitetssystem meddelar när nya regler har publicerats, antingen på hemsidan eller genom utskick. Samtidigt meddelas också datum då de nya reglerna börjar gälla.

